

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

БАНКІВСЬКИЙ ТА КРЕДИТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

підготовки магістра
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Силабус освітнього компонента БАНКІВСЬКИЙ ТА КРЕДИТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ підготовки магістра, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит

Розробник: Матвійчук Н. М., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

Микола Карлін

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право,	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>150</u> / 5	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,	Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 26 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 88 год.
ІНДЗ: €	Фінанси і кредит, Другий (магістерський)	Консультації 10 год. Форма контролю: іспит
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП: МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Контактна інформація:

Мобільний телефон: 096-51-37-409

E-mail: matviichuk.nataliia@vnu.edu.ua

Дні занять (електронний розклад): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Освітній компонент БАНКІВСЬКИЙ ТА КРЕДИТНИЙ МЕНЕДЖМЕН належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки магістра за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит та спрямована на набуття знань з поточного та перспективного управління банківською діяльністю. Розробка якісно нових інструментів ефективного менеджменту банку спрямована на пошук, створення і використання можливостей конкурентного середовища для забезпечення функціонування та розвитку банку в умовах інтернаціоналізації банківської конкуренції. З огляду на це, забезпечення стабільності на рівні як банківської системи, так і окремого банку, неможливе без використання сучасних інструментів та технологій банківського менеджменту.

2. Пререквізити. Постреквізити. Знання, отримані в процесі вивчення дисципліни, можуть бути використані під час написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета - формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок управління фінансовими потоками, активами та пасивами, прибутковістю та ризиками банку.

Основними **завданнями** вивчення ОК «Банківський та кредитний менеджмент» є:

- засвоєння теоретичних та організаційних основ банківського менеджменту;
 - засвоєння основ системи планування банківської діяльності;
 - вивчення банківського законодавства;
 - вивчення методів та способів управління активами та пасивами банку, його ризиками;
 - вивчення методів та способів управління власним капіталом банку;
 - набуття практичних навичок оперативного управління ліквідністю банку.
- Після завершення вивчення дисципліни студенти **зможуть**:
- обирати оптимальну структуру управління та організації банківської установи;
 - аналізувати вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність банку;
 - формувати місію, стратегічні цілі банку;
 - оцінювати ситуацію у банку та знаходити оптимальні вирішення проблем як в організаційному, так і у фінансовому плані;
 - застосовувати інструментарій фінансового менеджменту в банку;
 - здійснювати управління ризиками в банківській справі;
 - надавати належне обслуговування клієнтів банку;
 - забезпечувати управління інвестиційним, депозитним та кредитним портфелем банку.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Soft skills

Вивчення курсу «Банківський та кредитний менеджмент» забезпечує аналітичне та критичне мислення, відповідальність у прийнятті фінансових рішень, навички управління ризиками, стратегічне планування, комунікабельність і вміння вести переговори, організованість, робота в команді та здатність до вирішення складних проблем в умовах невизначеності

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Економічні, правові та організаційні основи банківського менеджменту						
Тема 1. Теоретичні основи менеджменту у банку	15	2	2	10	1	О, Д, Т (4 б)
Тема 2. Організація банківської діяльності	15	2	2	10	1	О, Д, Т (4 б)
Тема 3. Система планування банківської діяльності	15	4	4	10	1	Р, О, Д, Т (8 б)
Разом за модулем 1	49	8	8	30	3	16 балів
Змістовий модуль 2. Фінансовий менеджмент комерційного банку. Кредитний менеджмент						
Тема 4. Управління власним капіталом банку	14	2	2	9	1	О, Т, РЗ (4 б)
Тема 5. Управління пасивами банку	14	2	2	9	1	О, Т, РЗ (4 б)
Тема 6. Управління активами та позабалансовою діяльністю банку. Кредитний менеджмент	20	4	4	10	2	О, Т, РЗ (8 б)
Тема 7. Управління активами та пасивами банку	19	4	4	10	1	О, Т, ДС, РЗ (8 б)
Тема 8. Управління банківськими ризиками	15	2	2	10	1	О, Т, Д (4 б)
Тема 9. Управління ліквідністю банку	19	4	4	10	1	О, Т, РЗ (8 б)
Разом за модулем 2	101	18	18	58	7	36 бали
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота № 1 (1-3 теми)						10 балів
Модульна контрольна робота № 2 (4-9 теми)						20 балів
ІНДЗ						18 балів
Всього годин/Балів	150	26	26	88	10	100

Форма контролю*: поточне оцінювання (О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо), підсумковий контроль у формі модульних контрольних робіт (МКР) та іспиту.

6. Завдання для самостійного опрацювання та ІНДЗ

Самостійна робота з освітнього компонента «Банківський та кредитний менеджмент» передбачає: підготовку до практичних занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента за допомогою рекомендованої літератури; розв’язання задач та тестових завдань; підготовку доповідей, підготовку до усіх видів контролю; виконання ІНДЗ.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється в межах поточного оцінювання на практичних заняттях, підсумкового контролю на модульних контрольних роботах та іспиті.

Питання і завдання для самостійної роботи, теми ІНДЗ та рекомендації щодо їх виконання містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3356>

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з поважних причин заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle за погодженням із викладачем. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування та повторного оцінювання, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату» (<https://surl.li/ixtpzf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Пропущені заняття відпрацьовуються у час консультацій без зниження оцінки. Графіки консультацій затверджені на кафедрі.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Терміни підсумкового контролю та ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній,

неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<http://surl.li/uggkhu>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (<https://surli.cc/rxprjo>).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;

- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;

- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.
- участь в Global Money Week – до 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти з освітнього компонента розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://surl.li/pnpgrq>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 70 балів, максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 30 балів. Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту).

Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на іспит, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 70 балів) та оцінки за іспит (максимум 30 балів). Екзамен проводиться в письмовій формі.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання та форма проведення іспиту

Перелік типових завдань для підготовки до екзамену (теоретична, практична та ситуаційна складова) відображена у електронному курсі ОК Банківський та кредитний менеджмент (<https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=3356>).

Питання на екзамен:

1. Менеджмент як система управління банком: суб'єкти та об'єкти банківського менеджменту.
2. Напрями діяльності банківського менеджменту.
3. Функції менеджменту банківської установи.
4. Інструментарій менеджменту у банку.

5. Правові основи менеджменту у банку.
6. Особливості менеджменту банків в умовах сучасної економіки України.
7. Сутність і зміст організації банківської діяльності.
8. Принципи організаційного процесу у банку.
9. Типи систем управління банком.
10. Види організаційних структур банківських установ.
11. Причини і фактори зміни організаційної структури банків.
12. Суб'єкти управління банку та їхні повноваження.
13. Сучасні тенденції у формуванні організаційних структур банків.
14. Сутність планування у банку
15. Види планування у банківській установі
16. Стратегічне планування у банку, його етапи
17. Тактичне планування. Складання бізнес-плану у банках
18. Фінансове планування і бюджетування
19. Суть і призначення власного капіталу банків
20. Види банківського капіталу та методи оцінювання його вартості
21. Визначення адекватності власних коштів банку: Базельська конвенція та вітчизняна практика
22. Новітні вимоги до визначення адекватності власного капіталу банківських установ
23. Методи управління власним капіталом банку
24. Склад і структура пасивів банку
25. Суть управління банківськими пасивами
26. Політика банку щодо мобілізації ресурсів на фінансових ринках
27. Організація управління зобов'язаннями банків
28. Характеристика активів банку. Сутність управління банківськими активами
29. Управління кредитним портфелем банку
30. Кредитна політика банку
31. Ціноутворення банківських кредитів
32. Управління портфелем цінних паперів банку
33. Управління позабалансовою діяльністю банку
34. Сутність і зміст концепції інтегрованого підходу до управління активами і пасивами банку (УАП)
35. Стратегії управління активами і пасивами банків
36. Методи управління активами і пасивами банківських установ
37. Система аналітичних показників при реалізації інтегрованого підходу до управління активами і пасивами банку
38. Організаційна структура управління активами і пасивами банку.
39. Комітет з управління активами та пасивами
40. Сутність, класифікація та методи оцінювання ризиків у банківській діяльності
41. Організація управління банківськими ризиками
42. Система ризик-менеджменту в банку
43. Система управління кредитним ризиком у банківських установах

44. Мінімізація ринкових ризиків у банківській діяльності
45. Сутність банківської ліквідності, її принципи і функції
46. Управління ліквідністю у банківських установах
47. Методи управління ліквідністю банку
48. Способи визначення потреби банку в ліквідних коштах

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Банківський менеджмент : навчальний посібник / [Зянько В. В., Б22 Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М.]. 3-те вид., доп. Вінниця: ВНТУ, 2022.
2. Фінансовий менеджмент у банку. Навч. посіб. /Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л., Сірко А. Ю. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с.
3. Фатюха В.В. Банківський менеджмент : навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 154 с.
4. Матвійчук Н. М. Банківський менеджмент : конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. 2021. 104 с.
5. Абрамова І. О. Теоретичні аспекти системи банківського менеджменту. *Економічний форум*. 2021. №1. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/191/179

Додаткова

1. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А., Звірко А. О. Сучасна депозитна політика банків України як складова системи управління пасивами. *Східна Європа:*

економіка, бізнес та управління. 2022. № 2 (35). С. 168-174. URL: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.35-23>

2. Матвійчук Н., Теслюк С., Проць Н. Оподаткування українських банків в умовах воєнного стану. *Київський економічний науковий журнал*, 2025. № 9, С. 190-195. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-25>

3. Матвійчук Н. М., Жигар Н. М., Петриняк А. Я. Чинники впливу на депозитну політику банків України. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-59>

4. Теслюк С. А., Матвійчук Н. М., Левчук А. О. Фінансова безпека банківських установ в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-117>

5. Матвійчук Н. М., Жигар Н. М. Сучасні тенденції залучення депозитів банками України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. Том 3 № 35. С. 87-94. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-03-87-94>

Інтернет-ресурси

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.

2. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик – менеджменту в банках України: Постанова НБУ № 361 від 02.08.2004 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>

3. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова Національного банку від 17 вересня 2015 року № 615. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

5. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова НБУ № 189 від 14.05.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20>

6.